

PRIVĀTĀ REPORTĀŽA.

1. daļa (otrdiena)

Mūzika, hip-hop ritms.

Studija.

ANDREJS.

Es esmu Andrejs Strops, un šī būs reportāža par kādu nelielu, visai savdabīgu mūsu sabiedrības daļiņu. Atzīšos, šīs reportāžas tapšanu noteica nejaušs gadījums: kāds mans paziņa - uzzinājis, ka kādreiz vēlētos saprast šos cilvēkus - ieteica man uzmanīties. Tas varot būt bīstami. Šis brīdinājums, protams, manu interesi stipri kāpināja. Un - aizsteidzoties notikumiem priekšā - man jāatzīst, ka zināmā mērā manam paziņam bija taisnība: vienādos apstākļos auguši cilvēki ne vienmēr līdzīgi reaģē uz vispārpieņemtām sabiedrības normām un paražām.

Bet esmu jau pārāk ilgi tracinājis jūsu ziņkāri - par kādiem cilvēkiem tad būs šī reportāža? Par reperiem, par *hip-hop* mūzikas un kultūras karsējiem. Laikam jau ikviens no mums zina, ka šādas mūzikas pamatā ir šāds monotons ritms. Bet ko tad mēs vē zinām par to?

Intervijas ielās, montāža.

ANDREJS.

Andrejs Strops, Latvijas radio, jautā, kas ir *hip-hops*, jūsuprāt?

SIEVIETE (1.1.).

Nu, nezinu... Zinu, ka tāds vārds ir, bet ko tas nozīmē, nezinu. Kaut kas pa gaisu, ja?

SIEVIETE (1.2.).

Nu, nezinu...

VĪRIETIS (1.3.).

... Kas bakstās ar pirkstiem gaisā? Bleķa zobi, ja? Tas ir reps, ja?...

VĪRIETIS (1.4.).

Nu, es esmu vecās paaudzes mūziķis, un man ar šito jauno mākslu no pēdējiem laikiem ir maz sakara.

SIEVIETE (1.5.).

... redzēju vienu tādu bērnu izrādē, aktieris laikam spēlēja - ar eņģeļa spārniņiem: teica, ka reperis domāts, tikai neatceros, kā sauc...

SIEVIETE (1.6.).

To hipiju?

ANDREJS.

Kas ir hip-hops vai reps, jūsuprāt?

SIEVIETE (1.7.).

Nezinu. Es neskatos tādus raidījumus...

VĪRIETIS (1.8.).

Nedomāju, ka tā ļoti precīzi jums to pastāstīšu. Prasiet kādam jaunākam.

SIEVIETE (1.9.).

Deja. Ar repu, ar kaut ko tādu. Es zinu, ka jaunieši dejo.

Studija.

ANDREJS.

Kur tad rodamas šīs divainās hip-hop kultūras saknes? Tā radusies kā savdabīga afroamerikāņu sabiedrības daļas protesta forma pret modernās pasaules slimībām. Tomēr mūs, gluži saprotami, var interesēt šīs parādības eksistēšana šeit, mūsu valstī, mums līdzās. Kā zināms, daži šīs kultūras pārstāvji ir ļoti populāri, uzkrītoši koši gan tērpos, gan izdarībās, tiem ir pamatīgs agrīno padsmiņnieku sekotāju pulks - ģērbšanās stilā un modes aksesuāros, piemēram,

īpašie lakatiņi zēniem. Tomēr - kā apgalvo kāds cits mans paziņa - tā ir tikai šīs parādības pamanāmā daļa. Un šis pats paziņa apsola man izkārtot interviju ar "nopietnākiem cilvēkiem" - kā viņš izsakās. Tiek norunāta diena un laiks. Arī vieta, no kuras mani vedīs uz kādu citu vietu, tad vēl uz citu. Konspirācija. Notiekošais uzdzen tīrpas, turklāt, pārsēžoties jau trešajā mašīnā, atceros, ka paziņam, kurš man šo tikšanos izkārtojis pat vārdu lāgā nezinu.

Reportāža.

ANDREJS.

(paslepen komentē) ... patreiz ir 16 un 42 minūtes. Mēs esam izkāpuši kāda nama pagalmā pie atkritumu konteineriem. Strauji piebrauc mašīna ar tumšiem stikliem, mani aicina....

Trokšņi - auto durtiņas, motors.

Klaudz durvis, soļi pa kāpnēm.

(komentē) ... mēs laikam esam galā. Nepaspēju pamanīt māju, kurā ieejam, nezinu ielu... Tumšas trepes pagrabā... labirinti kaut kādi, ļoti silts... nekādas norādes, kas šeit atrodas... man pa priekšu iet viens puisis adītā micē, aizmugurē divi... *(puisiem)* Tālu vēl?...

(komentē) Viņi runāt negrib...

Studija.

ANDREJS.

Drūmi klusējošās trijotnes pavadībā mēs beidzot nonācām nelielā zālītē bez logiem. Šeit daudz dažādas mūzikas aparatūras - šķiet, tiešām, kāda mēģinājumu vieta. Pie galda pustumsā sēdēja puisis gludi skūtu galvu. Viņš nebija ne draudīgs, ne laipns. Viņš skatījās man tieši acīs. Atļāva ieslēgt mikrofonu, tomēr ar vienu ļoti būtisku noteikumu: ka es varēšot runāto izmantot tikai elektroniski izkropļojot viņa balsi. Es piekrītu, un intervija sākas... Jāpiebilst gan - tikai atskaņojot ierakstu jau radio montāžas telpā, atklājas defekts: dīvains skaņas fons, kuru reālajā ieraksta vietā es nemanīju, un kuru

vairs nav iespējams noņemt. Atvainojos par kvalitāti - šādu interviju atkārtot vairs nav iespēju.

Intervija.

ANDREJS.

Vai varat izskaidrot šādas stingras konspirācijas iemeslus?

PUISIS A.

Tālāk.

ANDREJS.

Vai hip-hop mūzika vispār ir mūzika? Es domāju - mūzika mūsu visu izpratnē.

PUISIS A.

Kas ir mūzika mūsu visu izpratnē?

ANDREJS.

Melodijas. Dziesmas tiek dziedātas burtiskā šī vārda izpratnē. Vai varat piekrist šādam formulējumam?

PUISIS A.

Mūsu saruna būs par to?

ANDREJS.

Es gribētu uzzināt, kā hip-hop dziesmas vai *gabali* - ja jums tas šķiet pareizāk, atšķiras no citiem mūzikas stiliem?

PUISIS A.

Neesmu muzikologs.

ANDREJS.

Jūs tomēr neatbildējāt uz jautājumu - varbūt jūsu dziesmas drīzāk ir ritmizēti teksti, protests pret sabiedrības slimībām, negācijām?

PUISIS A.

Ir vēl jautājumi?

ANDREJS.

Vai mēs varam paklausīties kādu jūsu dziesmu, gabalu?

PUISIS A.

Nē.

ANDREJS.

Man informēja, ka jums tādi ir.

PUISIS A.

Pagaidām tos nevar paklausīties.

ANDREJS.

Un kad mums būs tāda izdevība? Cik noprotu, jūs šajās telpās tieši ar to arī nodarbojaties: ierakstāt savu mūziku, savas domas, teiksim tā. Vai tās ir kritiskas domas?

Studija.

ANDREJS.

Mans noslēpumainais intervējamais atkal neatbildēja - tā vietā viņš iedeva man kompaktdisku, uz kura nav nekādu norāžu par dziesmu autoru vai izpildītāju. Tika gan ļoti uzstājīgi un noteikti piebilsts, ka tās nav paša dziesmas, bet principā viņam tās patīkot. Protams, man radās iespēja ierakstu noklausīties tikai radio studijā. Atskaņošu kādu fragmentu. Atgādinu - autors un dziesmas izpildītājs man nav zināms.

Ieraksts. Dziesma.

... Baidos, ka nezinu, kā to savādāk izteikt,

Tāpēc teiksim tā: sistēma (pīkstulis) ej!...

Studija.

ANDREJS.

Kā jau noprotat, šai fragmentā esmu bijis spiests dažus nenormētās leksikas vārdus notušēt ar pīkstieniem.

Bet atgriezīsimies telpā, kuras atrašanās vieta man tā arī palika noslēpums. Saruna nekuriem ar puisīti, kurš, kā jau teicu, nav nedz noraidošs, nedz laipns.

Intervija.

ANDREJS.

Vai uzskatāt, ka mūsu sabiedrībā ir augsne hip-hopa eksistencei, ir vieta dziesmām ar kritisku sociālo zemtekstu?

PUISIS A.

Kas ir zemteksts?

ANDREJS.

Kad runājam par parādībām, kas pašas, teiksim tā, neizsaka tieši to, ko dziesmā gribam pateikt.

PUISIS A.

Kam tas vajadzīgs?

ANDREJS.

Sabiedrībai.

PUISIS A.

Kā dai sabiedrībai?

ANDREJS.

Nu, mūsu sabiedrībai, kaut vai.

PUISIS A.

Kas ir sabiedrība? Es arī?

ANDREJS.

Mūsu intervija, es atvainojos, kļūst pavisam nepareiza - es esmu atnācis izjautāt jūs. Bet tagad jūs pūlaties iebāzt mani maisā, apmulsināt. Jums tā nešķiet?

PUISIS A.

Kāpēc tu te esi, ko?

ANDREJS.

Lai runātu par jums - jūs arī esat mūsu sabiedrības daļiņa, protams. es vēlos pastāstīt mūsu klausītājiem, ka mūsu sabiedrība ir raiba, ka mums esat arī jūs...

PUISIS A.

Kā kroplība? Dīvainība?

ANDREJS.

Es neesmu to teicis.

PUISIS A.

Tas tikai ir tas slavenais zemteksts.

ANDREJS.

Labi, ko jūs gribētu teikt citiem mūsu sabiedrības locekļiem?

PUISIS A.

Es gribu teikt, ka mēs gatavojam revolūciju.

ANDREJS.

Kā lūdzu?...

PUISIS A.

Mēs gatavojam apvērsumu, valsts apvērsumu.

ANDREJS.

Kāpēc?

PUISIS A.

Uzskati, ka viss ir kārtībā? Sabiedrībā - kā tu saki.

Studija.

ANDREJS.

Atzīšos: mana sarunas biedra seja un noteiktība nedeļa nekādu pamatu apšaubīt viņa sacīto. Atzīšos: es atkal atcerējos brīdinājumu par šo cilvēku bīstamību, taču teiktā absurds drīzāk darīja manu interviju pat nedaudz komisku.

Intervija.

ANDREJS.

Jūs runājat par vardarbīgu apvērsumu, vardarbīgu revolūciju? Mūsu valstī?

PUISIS A.

Es runāju par būtību. Forma nav svarīga.

ANDREJS.

Tāpēc jūs nevēlaties, lai jūsu balss tiktu atpazīta?

PUISIS A.

Pagaidām.

ANDREJS.

Un, ja drīkst zināt, kad jūsu apvērsums paredzēts?

PUISIS A.

Drīz.

ANDREJS.

Vai varam uzzināt kaut ko konkrētāk?

PUISIS A.

Tāpēc tu esi te.

Studija.

ANDREJS.

Tad, lūk, kā! Izrādījās, ka nevis es esmu izvēlējies savas reportāžas tēmu, bet gan kāds mistisks spēks ir paslepen iesaistījis mani savā informācijas kampaņā. Palika arvien interesantāk.

Ieraksts. Dziesma #8 (fragments). (0'20")

... Baidos, ka nezinu, kā to savādāk izteikt,

Tāpēc teiksim tā: sistēma (pīkstulis) ej!...

Studija.

ANDREJS.

Protams - biju gatavs klausīties savā sarunu biedrā tālāk. Un arī jūs uzzināsiet, kāda revolūcija jau tuvākajā laikā gaidāma mūsu valstī. Kā anonīmais autors citā dziesmā dzied - jeb skaita, jeb *močī*, jeb *kačā*:

Ieraksts.

Nu tu dod, nu tu, nu tu, nu tu dod!...

Studija.

ANDREJS.

Andrejs Strops, speciāli *Latvijas radio*.

* * *

Studija.

DIKTORS.

Mūsu jaunā reportiera Andreja Stroņa reportāžas turpinājumu
klausieties rīt šajā pašā laikā.

2. daļa (trešdiena)

Mūzika, hip-hop ritms.

Ieraksts. Dziesmas fragments.

Nu tu dod, nu tu, nu tu, nu tu dod!...

Studija.

ANDREJS.

Es esmu Andrejs Strops, un šis ir manas vakardienas reportāžas turpinājums.

Atgādināšu - mūsu valstī paredzēts apvērsums.

Šādu apņemšanos izsaka mans sarunas biedrs, kurš lūdz šajā ierakstā izmainīt viņa balsi. Acīmredzami konspirācijas nolūkos. Arī uz intervijas vietu es tieku vests kā īstās spiegu filmās: vairākkārt pārsēdināts no mašīnas mašīnā, tādejādi vairs nesaprotot savu patieso atrašanās vietu. Mēs tiekamies nelielā zālē kādā parasta daudzstāvu nama pagrabā, kur jauni cilvēki acīmredzami muzicē. Iesākumā tāds arī bija mans mērķis - intervēt hip-hop mūzikas mazzināmos pārstāvjus. Pagaidām no sava sarunas biedra, kurš neatklāj arī savu vārdu, esmu saņēmis vien kāda anonīma izpildītāja ierakstu.

Ieraksts. Dziesma #8 (fragments). (0'20")

... Baidos, ka nezinu, kā to savādāk izteikt,

Tāpēc teiksim tā: sistēma (pīkstulis) ej!...

Studija.

ANDREJS.

Nedaudz atgādināšu vakardienas sarunu. Atvainojos par intervijas ieraksta kvalitāti - defekts atklājās vien radio montāžas telpā.

Intervija.

ANDREJS.

Jūs runājat par vardarbīgu apvērsumu, revolūciju? Mūsu valstī?

PUISIS A.

Es runāju par būtību. Forma nav svarīga.

ANDREJS.

Tāpēc jūs nevēlaties, lai jūsu balss tiktu atpazīta?

PUISIS A.

Pagaidām.

ANDREJS.

Un, ja drīkst zināt, kad jūsu apvērsums paredzēts?

PUISIS A.

Drīz.

ANDREJS.

Vai varam uzzināt kaut ko konkrētāk?

PUISIS A.

Tāpēc tu esi te.

ANDREJS.

(smejas) Es atvainojos: es šeit esmu gluži cita iemesla dēļ - lai tikai un vienīgi iepazīstinātu mūsu klausītājus ar hip-hop mūzikas īpatnībām. Un jūs man ieteica kā interesantu...

PUISIS A.

... eksemplāru.

ANDREJS.

Es šurp neesmu nācis, lai popularizētu kāda atsevišķa indivīda uzskatus.

PUISIS A.

Mēs esam piekrituši runāt tikai tāpēc.

ANDREJS.

Tas ir smieklīgi! Es varu šo ierakstu izdzēst, sagraizīt un neraidīt ne vārda.

PUISIS A.

Ko neraidīt?

ANDREJS.

Jūsu uzskatus.

PUISIS A.

Tev tie ir zināmi?

ANDREJS.

Jūs gatavojat valsts apvērsumu!

PUISIS A.

Tas ir tikai rezultāts. Bet, ko mēs domājam, ko redzam?

ANDREJS.

Ko nozīmē - "mēs"?

(troksnis, rosība)

Studija.

ANDREJS.

Atzīšos: šai brīdī es nobijos ne pa jokam... atcerējos sava paziņas brīdinājumu - *bīstami!* Izrādījās, ka telpā mēs nebūt nebijām divi vien - no zāles stūra tumsas man aiz muguras negaidīti iznāca seši - kā vēlāk, saskaitīju, seši, puisi. Daži skūtām galvām - kā mans līdzšinējais sarunas biedrs, citi gluži parasti jaunieši, kādus mēs ik dienas redzam uz ielas. Man ieteica nebaidīties, tomēr jāatzīstas, ka tādēļ sajutos vēl neomulīgāk.

Ieraksts. Dziesma.

Tad nu beidzot ir, ir paveikts,

Tad nu beidzot ir, ir pateikts -

Dzirdi, dzirdi?!...

Intervija.

ANDREJS.

Tie ir jūsu kaujinieki, cīņas biedri? Kā īstam vadonim?

PUISIS A.

Te nav galvenā, mēs visi esam līdzvērtīgi.

ANDREJS.

Tagad man laikam būtu jājautā, kādi ir jūsu uzskati?

PUISIS C.

Un tavi?

ANDREJS.

Es atkārtuju - šeit nenotiek intervija ar mani!

PUISIS B.

Mēs esam viena vecuma.

ANDREJS.

Mēs esam viena vecumā, jā, un dzīvojam vienā valstī. Un es nemaz nevēlos sūdzēties par to, kas šeit ir slikts.

PUISIS C.

Tomēr kaut kas ir, tikai sūdzēties nevēlies?

ANDREJS.

Es uzmanīgi klausos jūsu uzskatus - ieraksta poga, kā redzat, ir nospiesta. Lūdzu!...

Studija.

ANDREJS.

Mūsu tālākā saruna pagrabīnā, kura eksistence man ik pa brīdim šķita gluži vai paša nosapņota, bija stundu un divdesmit minūtes gara. Vēlāk man nācās to klausīties četras reizes - lai varētu izveidot zināmu jauno puisi uzskatu kopsavilkumu.

Gan mūsu sarunas laikā, gan klausoties ierakstu, es visai piekasīgi pūlējos uztautīt puīšos kādu teatralitāti, neīstumu, taču viņi patiešām bija neparasti vienoti savos uzskatos, ikviens bez minstināšanās spēja turpināt otra uzsākto domu.

Tātad: kādi tad ir manis sastapto jauniešu apsvērumi, lai apgalvotu, ka pienācis laiks valsts apvērsumam? Esmu mēģinājis savirknēt visbūtiskāko.

Intervija. Montēti fragmenti.

PUISIS B.

Vai tava izvēle ir brīva? Vai ar tevi nemanipulē?

ANDREJS.

Tas ir jūsu revolūcijas galvenais jautājums?

=====

PUISIS C.

Vai zini, kas patiesībā notiek tev apkārt? Un vai tas, kas notiek, attiecas uz tavu dzīvi?

ANDREJS.

Tas ir galvenais?

=====

PUISIS A.

Tu lasi avīzi, klausies radio, un visam tici?

ANDREJS.

Es tur strādāju, un vienmēr esmu bijis godīgs!

PUISIS A.

Kas ir "godīgs"? Ar ko tu mēri?

=====

PUISIS D.

Tev ir savas vēlmes? Tava paša, personiskās vēlmes?

ANDREJS.

Protams.

PUISIS D.

Un ja nu kādudien tu atklāj, ka tās nemaz nav tavas? Pajautā sev -
vai valstij ir rentabli ieklausīties katrā: viņā, viņā un vēl viņā?

Loģiski?

=====

PUISIS H.

Vai saldie marcipāna smaidi ir īsti?

PUISIS D.

Protams!

PUISIS A.

Tiem, kas vairs nav dzīvi!

ANDREJS.

Jūsu apvērsums būs bruņots?

=====

PUISIS E.

Savu šlipsi pirki lielā veikala akcijā, vai ne?

ANDREJS.

Kāds tam sakars?

PUISIS G.

Tev pietāv!

PUISIS E.

Tādas ir simtiem!

PUISIS G.

Un visas vienādas

ANDREJS.

Valsts apvērsums 100 vienādu šlipsu dēļ? Pareizi saprotu?...

=====

PUISIS F.

Vai tu esi brīvs? Tu esi brīvs?

ANDREJS.

Par ko ir runa?

PUISIS F.

Kas ir sabiedrība?

PUISIS D.

Indivīdu kopums.

PUISIS F.

Indivīdu! Ne bars, kur nav vārdu, nav seju, nav tavas personīgās atraugas!

ANDREJS.

Būsim konstruktīvāki!

=====

PUISIS G.

Kad sajūti, ka bez kaut kā vairs nevari dzīvot, bet vakar tu par to nekā pat nezināji, tad jau tu...

PUISIS B.

... tu esi pieskaitīts lielajam, svētajam kopumam!

ANDREJS.

Apvērsums ir valdības gāšana, parlamenta atlaišana - tādi ir jūsu praktiskie mērķi? Kāda būs šī revolūcija?

=====

PUISIS C.

Un tu pats? Tu pats, tu pats?!

ANDREJS.

Es esmu reportieris - es uzklāsu jūsu domas!

PUISIS A.

Tu esi godīgs reportieris. Tu laidīsi tās ēterā. Tu esi godīgs, teici!...

Studija.

ANDREJS.

Jā, un jūs tiešām arī dzirdat šos mūsu sarunas fragmentus ēterā.

Piekrīti: daudz lielāks ļaunums rodas, ja mēs kaut ko noklusējam.

Tikai jums ir tiesības lemt, vai mums ir vērts ieklausīties šajos jauniešos, jauniešos, kuri ir gatavi apvērsumam.

Es apzinos, ka man būtu jārezumē viņu pozīcija vienā teikumā, kas droši vien varētu skanēt aptuveni tā: *Vai neesam upurējuši indivīda tiesības sabiedrības kopējiem mērķiem? Vai šāds process ir mūsu sabiedrības mērķis? Vai šāda sabiedrība mums pašiem ir vajadzīga?* Un visbeidzot: *Vai šie sabiedrības kopējie mērķi nav kādu atsevišķu veiklu cilvēku noteikti?*

Intervija.

ANDREJS.

Vai šos uzskatus atainos arī jūsu dziesmas? Jūs iepriekš apliecinājāt, ka tās ir jau ierakstītas. Tās būs kā tāds savdabīgs uzsaukums reālai darbībai?

PUISIS A.

Gabali ir gatavi.

ANDREJS.

Kad jūs tos publiskosit? Uz kādu iedzīvotāju grupu jūs orientējaties? Dziesmas būs pieņemamas visiem?

PUISIS B.

Tālāk!...

Studija.

ANDREJS.

Mana viltība neizdevās - puīšu ierakstus es neieguvu.

Ieraksts. Dziesma.

Laikā, kad vēstules nomaina e-pasts, kasetes diski,

Šeit katrs grib būt kaut diži despotisks, speciāli nesportisks.

Katrs jaunais bārs skaitās eksotisks, katrs otrais vārds retorisks - es kļūstu lirisks.

*Laikā, kad tas jau ir miris, es kā dzīvs, grimstu un nepeldu šim
ūdenim pa virsu -
Vienkārši novelku bikses un parādu visiem savu... potīti.
Skaidrs, tas nav godīgi.
Jā, tur bija jābūt kaut kam citam.
Sēžu kādā klubā līdz rītam,
Rakstu savus tekstus šitādus,
lai tautā var atkārtot manus citātus,
Un jaukt vārdus vietām, mainot domu nepārtraukti.
Tas tas sviests, kas nesatur taukus.
Es turpinu kaut. Vai tam tā ir jābūt?
Drēbes, kas nedeg, bet kūst,
Piens, kas nerūgst, bet pūst,
Augļi, kas nepūst, pat nežūst -
Interesanti, kas pēc kādiem gadiem desmit te būs?
Beigas?
Nē! Te būs tā, ka tu teiksi:
Nu tu dod, nu tu, nu tu, nu tu dod!...*

Studija.

ANDREJS.

Atgādinu - šīs dziesmas autors un izpildītājs man nav zināms. Esmu vien informēts, ka tas atbilst manu sarunas biedru gaumei.
Kā jau minēju, intervijas ieraksts ir stundu un divdesmit minūtes garš. Pēc tam es tiku vests atpakaļ, atkal pārsēdināts trijās mašīnās.
Biju savu ieceru realizējis.
Nonācu atpakaļ bārā, kur mani gaidīja tas pats paziņa, kuram nezināju uzvārdu, un kurš man šo neparasto interviju bija izkārtojis.
Tikai tad es sapratu, ka nebiju no potenciālajiem apvērsuma organizatoriem saņēmis atbildi, šķiet, uz pašu būtiskāko jautājumu: kā iecerētais apvērsums tiks īstenots? Vai paredzama vardarbība?
Patiesībā tikai šī informācija pašreiz var būt mums būtiska.

Ieraksts - bārs.

PAZIŅA.

Par ko tu runā? Viņi tev to iestāstīja? Viņi var sačakarēt smadzenes jebkuram!

ANDREJS.

Tas tiešām ir bīstami?

PAZIŅA.

Tie ir nopietni cilvēki. Bet tas ir tikai hip-hops. Pats lūdzi iepazīstināt...

Studija.

ANDREJS.

Šis nevainīgi smaidošais cilvēks acīmredzami bija apzināti mani piespēlējis saviem draugiem - to jau es tagad zināju. Viņš pat itin kā uzņēmās sarunāt intervijas turpinājumu ar maniem jaunajiem paziņām, taču neveiksmīgi - vienīgajam kontakttelefonam vairs nebija abonenta.

Man atliek izvēlēties - vai beigt šai vietā reportāžu, nenoticot nekam no šeit dzirdētā. Vai arī pieņemt, ka jaunajiem pagrabtelpā sēdošajiem pušiem ir pietiekams pamats kalt plānus, kas var ietekmēt visas mūsu valsts dzīvi?...

Intervija.

PUISIS B.

Tu gribi kļūt populārs?

ANDREJS.

Es?

PUISIS D.

Mauc mūs gaisā! Uzreiz slavens būsi!

PUISIS A.

Laiks beidzies!

ANDREJS.

Es to nedarīšu. Jūs nenokļūsit ēterā!...

Studija.

ANDREJS.

Tā beidzās mūsu intervija. Protams, es varēju šo fragmentu neatskaņot, tomēr daru to, tā apliecinādams vēlmi turpināt savu pētījumu, nesaistot to ar personiskās popularitātes vairošanu. Andrejs Strops, speciāli *Latvijas radio*.

* * *

Studija.

DIKTORS.

Jau šī raidījuma skanēšanas laikā mūsu jaunais reportieris Andrejs Strops darīja mums zināmu, ka ir gatavs būtiski papildināt jau izskanējušo informāciju. Klausieties to rīt šajā pašā laikā.

3. daļa (ceturtdiena)

Studija.

ANDREJS.

Es esmu Andrejs Strops, un šis ir manu iepriekšējo divu reportāžu turpinājums.

Ieraksts. Dziesma.

*Kā var dziesma palīdzēt? Vai dziesmas vēl var izārstēt?
Kā dziesmai jāārstē no nezināmām slimībām, ja kāds jau ir to
samaitājis, otrs ir to nošpikojis. Trešais savām muļķa vajadzībām ir
to izmantojis. Lai kļūtu populārāks. Daudzu uzmanību piesaistot,
viņš ir ar mieru, runāt skaisti, runāt to, kas daudziem liksies
pieņemams - tāpat bezjēdzīgs, nekāds. Un šajā sistēmā tas ir kā
bezglūgais stāsts...*

Studija.

ANDREJS.

Diemžēl šīs dziesmas autors man joprojām nav zināms. Atgādināšu: šo ierakstu - kā saviem uzskatiem pietiekami atbilstošu, man iedeva jauniešu grupa, kas vistuvākajā laikā gatavojas veikt valsts apvērsumu. Šādu informāciju es saņēmu pirms trim dienām, kad apstākļu sakritības dēļ tā tieši ar manu starpniecību tika noraidīta sabiedrībai. Jūs jau dzirdējāt intervijas fragmentus ar apvērsuma iniciatīvas grupas locekļiem, kuri arī man palika anonīmi. Tomēr no šīs sarunas mēs neuzzinājām, iespējams, pašu galveno: kad un kādā formā šī apņēmīgo cilvēku revolūcija gaidāma. Pieļauju, ka, pamatojoties uz mūsu raidījumiem, savu operatīvo darbu jau uzsākušas valsts drošības struktūras, tomēr mūsu pienākums būtu izprast šo jauno cilvēku pretenziju būtību un tādejādi, iespējams,

novērst viņu kļūmīgo rīcību, kuras sekas, šķiet, nav prognozējamas gan viņiem pašiem, gan mums visiem. Atļaujot to apgalvot, atceroties to milzīgo apņēmības pakāpi, kādu redzēju savu sarunas biedru acīs.

Tātad: kādas tad ir apvērsuma iniciatīvas grupas pretenzijas pret mūsu sabiedrību, mūsu valsti? Neuzņemoties soģa lomu, nolēmu kritisko jauniešu jautājumus uzdot nejaušiem garāmgājējiem, kas taču arī ir patiesie mūsu sabiedrības locekļi.

Intervijas - ielas.

ANDREJS.

Atvainojiet, vai uzskatāt, ka jūsu personiskās vēlmes nesakrīt ar sabiedrības interesēm? Vai jūsuprāt sabiedrība uzspiež jums savas vērtības?

VĪRIETIS (3.1.).

Es esmu ļoti apmierināts.

ANDREJS.

Ar sevi? Ar sabiedrību?

VĪRIETIS (3.1.).

Jā, protams.

=====

ANDREJS.

Sakiet, vai jūsuprāt mūsu sabiedrībā tiek respektētas indivīda vēlmes?

SIEVIETE (3.2.).

Kādas vēlmes?

ANDREJS.

Jūsu vēlmes, personiskās.

SIEVIETE (3.2.).

Es gribēju jaunu ledusskapi, un nopirku. Tagad jau ir ļoti labi - visu var dabūt.

ANDREJS.

Nejūtaties ierobežota?

SIEVIETE (3.2.).

Nu, naudiņas jau, protams, varēja būt vairāk.

ANDREJS.

Es domāju garīgo sfēru.

SIEVIETE (3.2.).

Es eju uz koncertiem, teātriem, klubiem, protams. Ļoti interesanta programma.

=====

ANDREJS.

Vai varat kaut ko teikt par indivīda brīvību?

VĪRIETIS (3.3.).

Klausieties, es jau divas nedēļas taisos rakstīt protestu uz jūsu televīziju. Jūs rādāt tikai, kā viņi smaida, bet nav drosmes pateikt, kā ir patiesībā!

ANDREJS.

Kā ir patiesībā?

VĪRIETIS (3.3.).

Jūs taču vienalga mani izgriezīs!

ANDREJS.

Apsolu, ka ne.

VĪRIETIS (3.3.).

A ir tā, ka jūs taču nekā neredzat! Kad viņi aizgāja opozīcijā, šie taču sāka rakt, riktīgi rakt, tikai neviens to neredzēja. Un tad brīnās, kur tad tai pozīcijai pēkšņi šitādi kompromati parādījušies! A viņi taču saorganizēja! To jūs baidāties teikt. Un, ja godīgi, man liekas,

ka arī šajā valdībā ir viens vājais ķēdes posms - neesat pamanījuši?
Es jums varu pateikt - gribat? To jau jūs nepalaidīsiet.

ANDREJS.

Jūs esat politologs? Nodarbojaties ar šīm lietām profesionāli?

VĪRIETIS (3.3.).

Es esmu pilsonis!

ANDREJS.

Uzskatāt, ka tas viss attiecas uz jūsu personisko dzīvi?

VĪRIETIS (3.3.).

Re, es teicu - jūs uzreiz aizejat no atbildes! Vai valdība attiecas uz manu personisko dzīvi? Un jūsu?

ANDREJS.

Nezinu... varbūt, ka ne...

VĪRIETIS (3.3.).

Lūdzu! Tāpēc jau arī pie varas nāks tie, kuri nedrīkst nākt nekādā ziņā! Jums būtu jāatņem žurnālista tiesības!

ANDREJS.

Mums ir vienādas kaklasaites - esat pamanījis?

VĪRIETIS (3.3.).

No kuras televīzijas jūs esat?

=====

ANDREJS.

Sakiet, vai reklāmas mudināta, esat kādreiz nopirkusi preci, kura jums nav bijusi vajadzīga?

SIEVIETE (3.4.).

Jā! Pilnīgs murgs! Visu laiku taču! Brīnos pati par sevi dažreiz.

ANDREJS.

Esat mēģinājusi to izskaidrot?

SIEVIETE (3.4.).

Muļķe esmu, un viss!

ANDREJS.

Varbūt labas reklāmas?

SIEVIETE (3.4.).

Man nevar uzspiest svešu viedokli!

ANDREJS.

Nevar?

SIEVIETE (3.4.).

Nē, nekad!

Ieraksts. Dziesma.

Un visiem līdzīgas sarunu tēmas:

izejamās drēbes, ziemā slēpes, vai ar pultīm pilns klēpis...

Tas viss vērpjas un vērpjas pa dzīvi,

Bet es izraujos no tā, un esmu brīvs!...

Studija.

ANDREJS.

Es atgādinu: jūs klausāties atbildes uz jautājumiem, kurus man uzdeva jaunieši, kas patreiz gatavi mainīt šo sabiedrību ar ļoti radikālām metodēm - reālu apvērsumu. Viņuprāt mūsu līdzcilvēku atbildes uz šiem jautājumiem dod tiesības rīkoties.

Intervijas - ielas.

ANDREJS.

Esat brīva savā izvēlē?... Par brīvību kādreiz esat domājusi?

SIEVIETE (3.5.).

Par kādu brīvību?

ANDREJS.

Par savu personisko brīvību.

SIEVIETE (3.5.).

Nezinu. Nē, man nav laika par to domāt.

=====

ANDREJS.

Vai varat pateikt, kas ir brīvība?

SIEVIETE (3.6.).

Oi, nevajag, nevajag, man nav laika!...

=====

ANDREJS.

Jums nepatīk par to domāt?

VĪRIETIS (3.7.).

Es negribu par šīm lietām runāt!

=====

ANDREJS.

Vai varat pateikt, kas ir brīvība?

SIEVIETE (3.8.).

Tad, kad ir ļoti labi!

ANDREJS.

Un jums ir ļoti labi?

SIEVIETE (3.8.).

Jā.

ANDREJS.

Esat apmierināta ar visu? Ar sabiedrību, ar sevi?

SIEVIETE (3.8.).

Ar sevi - jā. Ar sabiedrību - tas ir atkarīgs no manis: kā es to uztveru.

ANDREJS.

Un kā jūs to uztverat?

SIEVIETE (3.8.).

Diezgan pozitīvi!

ANDREJS.

Jums patīk mūsdienu sabiedrība, ja?

SIEVIETE (3.8.).

Jā, kāpēc ne?!

=====

ANDREJS.

Varat kaut ko pateikt par indivīda brīvību?

SIEVIETE (3.9.).

Nē, neko!

=====

ANDREJS.

Vai mūsu sabiedrība respektē indivīda vēlmes?

VĪRIETIS (3.10.).

Nu, grūti man tā pateikt. Es domāju, ka ne visai. Taisnība, man liekas, ir kaut kur pa visu.

ANDREJS.

Tīri garīgajā sfērā?

VĪRIETIS (3.10.).

Es par garīgo sfēru vispār baidos runāt. Negribas par to runāt.

=====

ANDREJS.

Esat brīvs savā izvēlē?

VĪRIETIS (3.11.).

Jūsu jautājums, jaunais cilvēks, ir muļķīgs, naivs un primitīvs pasaules likumsakarību kontekstā.

ANDREJS.

Varat paskaidrot sīkāk?

VĪRIETIS (3.11.).

Un jūsu paša atbilde, protams, ir: *mēs esam greizas sabiedrības vergi, ja?*

ANDREJS.

Nē, es tā nedomāju.

VĪRIETIS (3.11.).

Kā tad jūs domājat?

ANDREJS.

Godīgi sakot, es meklēju pareizo atbildi.

VĪRIETIS (3.11.).

Tas ir ļoti netalantīgi, ko jūs darāt, jaunais cilvēk. Jūs tā brīnāties, itin kā pasaules vēsture sāktos ar jūsu piedzimšanu.

ANDREJS.

Mana pasaule ar to sākas.

VĪRIETIS (3.11.).

Bet tas viss jau ir bijis! Neesat mulķis - palasiet grāmatiņas! Un elpojiet brīvi!... Jūs neesat kāda kārtējā realitātes šova dalībnieks? Krūmos nav kamera noslēpta, ko?

ANDREJS.

Nē.

VĪRIETIS (3.11.).

Kāpēc tad tādi primitīvi jautājumi?

=====

ANDREJS.

Varat pateikt, kas ir brīvība?

VĪRIETIS (3.12.).

Kad nav okupantu!

ANDREJS.

Tagad nav? Šeit, pašlaik?

VĪRIETIS (3.12.).

Televīziju skatāties? Tur kādu manāt?

ANDREJS.

varbūt...

VĪRIETIS (3.12.).

Izgulieties, jaunais cilvēk!...

Ieraksts. Dziesma.

*Pieveries, paskaties, ko tur rāda ziņās - ja viņi nelien tai (pīkstiens),
tad simt punkti gar to trinās. Sarauktām pierēm, kad jau ir skaidrs
fināls.*

Kā uz trenāžiera: simtiem gadu pa tukšo minās.

Vēsture iet uz riņķi - izmet jaunu viņķeli, un tā līdz kliņķim.

*Jaunus, radošus prātus ņem talkā: propaganda jau veidojas sīkāk,
smalkāk. Nu paķer jau visus slāņus, tai skaitā arī tos, kas svalkā...*

... Baidos, ka nezinu, kā to savādāk izteikt,

Tāpēc teiksim tā: sistēma (pīkstulis) ej!...

Intervijas - ielas.

VĪRIETIS (3.13.).

Ko, puik, revolūciju gribi taisīt, ko?

ANDREJS.

Nē...

VĪRIETIS (3.13.).

Tad kāpēc šitie jautājumi? Draugi palūdza? Saderējāt, ja?

ANDREJS.

Jā...

VĪRIETIS (3.13.).

A kam to revolūciju vajag, a? kam?

ANDREJS.

Ir cilvēki, jaunu cilvēku grupa.

VĪRIETIS (3.13.)

A par ekonomiskām realitātēm esat domājuši, a?... Tas taču ir
nopietni!...

Studija.

ANDREJS.

Tā atbildēja mūsu laikabiedri. Vien piebildīšu, ka pēdējo intervējamo es uzrunāju pie atkritumu konteinera, kur viņš atlasīja sev noderīgas lietas.

Bet man bija vēl kāda saruna - parkā. Divi vienādi pelēki tērpušies puisi. Manā vecumā.

Intervija - parks.

PELĒKAIS 1.

Jūs esat no radio?

ANDREJS.

Jā.

PELĒKAIS 2.

Jums ir kāds dokuments?

ANDREJS.

Kādā sakarā?

PELĒKAIS 1.

Jūsu jautājumi ir interesanti.

ANDREJS.

Tas jums nedod tiesības mani aizturēt.

PELĒKAIS 2.

Jūs esat pilnīgi brīvs. Pilnīgi. Lūdzu, ejiet...

PELĒKAIS 1.

Gribat kaut ko arī mums pajautāt?

ANDREJS.

Nē.

Studija.

ANDREJS.

Puiši gan tomēr drošā attālumā pavadīja mani līdz pašai Radiomājai. Es secinu, ka ledus tiešām ir sakustējies. Ja jūs - puiši, kuru plānos ir veikt apvērsumu, patreiz klausāties, es jums apliecinu, ka tā ir taisnība. Tāpat es ceru, ka jūs dzirdējāt tikko atskaņotās intervijas, un jūs varat izdarīt secinājumus. Objektīvi spriežot, šķiet, sabiedrības noskaņojumu varētu vērtēt kā neviennozīmīgu. Ja jūs šodien jautāsit man - vai es atbalstu jūsu centienus, es atbildētu tā: *es jūs saprotu, ļoti labi saprotu*. Vai es atbalstītu vardarbīgu apvērsumu mūsu valstī? Es atkal atbildētu: *es jūs saprotu, ļoti labi saprotu*. Kas ir šis anonīmais dziesmu autors, šis izpildītājs? Vai arī jūsu gabalus mēs jau drīz dzirdēsim ēterā? Vai tas būs aicinājums uz sacelšanos? Tādi ir jautājumi, kuri - esmu pārliecināts, interesē ne tikai mani vienu pašu. Tas interesē arī mūsu klausītāju.

Ieraksts. Dziesma.

*Tad nu beidzot ir, ir paveikts, tad nu beidzot ir pateikts,
Tad nu beidzot ir, ir pabeigts, tad nu beidzot ir pateikts,
Dzirdi, dzirdi, dzirdi?...*

Studija.

ANDREJS.

Andrejs Strops, speciāli *Latvijas radio*.

* * *

Studija.

DIKTORS.

Mūsu jaunais žurnālists Andrejs Strops nupat mūs informēja, ka pirms minūtes ir saņēmis kādu ļoti būtisku telefona zvanu. Par to jau rīt šajā pašā laikā.

4.daļa (piektdiena)

Studija.

DIKTORS.

Pie mikrofona mūsu radio ģenerāldirektors.

ĢENERĀLDIREKTORS.

Labdien, cienījamie klausītāji. Iespējams, daži no jums šai laikā gaidīja izdzirdēt mūsu jaunā reportiera Andreja Stroņa balsi. Tās nebūs.

Pilnīgi droši varu informēt par lietas būtību arī tos, kas ir tikai pa ausu galam dzirdējuši par Andreja iepriekšējām gluži vai skandalozajām reportāžām. Pūsis itin kā bija nokļuvis pie tādiem jauniešiem, kas nodarbojas ar *hip-hopu*, un kuri ir nolēmuši taisīt valsts apvērsumu. Jā, jūs nepārklausījāties: tās bija intervijas ar pavisam reāliem revolucionāriem mūsu pašu valstī, kā arī Andreja paša interpretācijas par šiem izteikumiem, kuras viņš šodien grasījās turpināt.

Uzreiz gribu viest skaidrību šai lietā: Andreja Stroņa intervijas nav izņemtas no ētera kādu ideoloģisku vai politisku iemeslu dēļ. Kā zināms, demokrātiskā sabiedrībā, un īpaši mūsu radio, neviens apklusināts netiek. Pat tad, ja tiek spriests par valsts apvērsumu. Un tomēr - šai gadījumā, es personīgi esmu lūdzis Andreja turpmāko reportāžu laišanu ēterā pārtraukt. Un šeit vēlos izklāstīt šādas, itin kā nedemokrātiskas rīcības iemeslus.

Andrejs Stroņš stažējās mūsu radio, un šīs iepriekš dzirdētās reportāžas ir viņa mācību darbs komunikāciju fakultātes studiju procesa ietvaros. Jaunajam puisim tika dota pilnīga rīcības brīvība, un mēs bijām patiesi gandarīti, kad Andrejs izvēlējās pētnieciskās žurnālistikas lauciņu, apgalvodams turklāt, ka ir patiess mūsu slavenā reportiera Aida Tomsona apbrīnotājs. Tomēr jauneklā reālā darbība izvērtās gluži citāda. Diemžēl Andrejs savas reportāžas ir

viltotais. Jā, jūs nepārklusījāties - Andreja reportāžas ir viltotas, falsificētas, neīstas.

Parasti mēs pilnībā uzticamies saviem reportieriem, kādēļ jūs arī Andreja raidījumu dzirdējāt ēterā. Mēs pat nespējam pieļaut šāda viltojuma iespējamību. Taču šoreiz tā ir noticis: Andreja materiāls ir viltots, un tā tālākā raidīšana ir apturēta. Un, lūdzu, nemeklējiet šeit kādas slepenas, varenas rokas ietekmi. kādu spiedienu. Viss ir daudz prozaiskāk. Nav nekādu apvērsuma organizētāju, nav nekādas revolūcijas: Andrejs Strops ir visu to izdomājis. Kas tad ļauj mums tā spriest?

Pirmkārt jau itin kā skandalozās informācijas raksturs: *valsts apvērsums 100 vienādu kaklasaišu dēļ* - kā saka pats reportāžas pēdiņās autors. Apvērsums tiek plānots vienīgi tādēļ, ka cilvēks nespēj atrast dzīvē savu vietu. Iesākumam varbūt būtu vērts ierosināt apvērsumu pašā individuā? Kā pareizi teica viens no Andreja uz ielas aptaujātajiem cilvēkiem: *pasauls vēsturē tas ir jau noticis vairākkārt un ar katru no mums*. Mēs dzīvojam sabiedrībā. Sekojoši: visaptveroša apvērsuma idejas motivācija ir vairāk nekā apšaubāma. Tomēr mūsu rīcībā ir kāds ievērojami spēcīgāks pierādījums minēto reportāžu neīstumam.

Uzdodiet paši sev jautājumu: *kādēļ gan brašo revolucionāru balsis būtu jākropļo pirms laišanas ēterā?* Tad nu esat atklāti, cienījamie. Mēs, sabiedrība dzirdam, uz klausām! Varbūt mums patiešām visiem reizē jāmainās!

Mūsu radio speciālisti noņēma šo kropļojumu - lūdzu, uzmanību!

Ieraksts. Kropļots.

PUISIS A.

Mēs gatavojam apvērsumu, valsts apvērsumu...

Studija.

ĢENERĀLDIREKTORS.

Tas bija oriģināls - tādu jūs šo balsi dzirdējāt ēterā. Un tagad attīrīts
- uzmanību!...

Ieraksts.

PUISIS A.

Mēs gatavojam apvērsumu, valsts apvērsumu...

Studija.

ĢENERĀLDIREKTORS.

Vai jums šī balss nav pazīstama? Vai tā gadījumā nepieder cilvēkam vārdā Andrejs Strops?... Apsveicam, Andrej, mūsu *Radioteātris* tevi gaida atplestām rokām! Tev ir viss - izdoma, fantāzija, zināmas aktiera un dramaturga dotības. Tiesa, nebūtu slikti piemācīties radio tehnoloģiju. Mūsu skaņu korifeji acumirkļi izskaidroja šī briesmīgā, mistiskā fona trokšņa izcelsmi - tāds rodas, veicot ierakstu spēcīgu elektromagnētisko lauku tuvumā. Kas, savukārt, liecina par ieraksta veicēja neprofesionalitāti. Bet tas ir novēršams. nezinu gan, vienīgi, vai tu, Andrej, būtu pieņemams saviem kolēģiem. Jo ir jau vēl arī tāds jēdziens un nerakstīts likums - žurnālista ētika.

Bet ja nu mēs tomēr ļoti vēlamies runāt par Andreja modulēto, marginālo jauniešu uzskatiem un pretenzijām pret mūsu valsti? Par itin kā lietas būtību, kuru Andrejs pats ir formulējis šādi:

Ieraksts.

ANDREJS.

Vai neesam upurējuši indivīda tiesības sabiedrības kopējiem mērķiem? Vai šāds process ir mūsu sabiedrības mērķis? Vai šāda sabiedrība mums pašiem ir vajadzīga? Un visbeidzot: Vai šie sabiedrības kopējie mērķi nav kādu atsevišķu veiklu cilvēku noteikti?

Studija.

ĢENERĀLDIREKTORS.

Tātad: vai vēlamies analizēt šos valstiski svarīgos procesus? Jauki. Tomēr iesākumā, es labprāt jums atskaņotu gabaliņu no tā diska, ko reportieris Strops ir itin kā saņēmis no saviem noslēpumainajiem draugiem, un, kas spilgti izsakot sazvērnieku dziļākos uzskatus. Disks bija palicis Uz Andreja galda. Spriediet paši. Laipni lūdzu!

Ieraksts. Dziesma.

*Tā visa mūsu dzīve ir kā mežonīga taka,
Un visu laiku jāuzmanās, vai tur nav kāda kaka.
Bet es cīnīšos, mani neviens neapstādinās,
Un es močīšu, mani neviens neapklusinās!
Un es močīšu, un es močīšu!*

Studija.

ĢENERĀLDIREKTORS.

Un tagad es jums piedāvāju parunāt par: (*ieraksts*) *Vai neesam upurējuši indivīda tiesības sabiedrības kopējiem mērķiem?*

Ieraksts. Dziesma.

*Tā visa mūsu dzīve ir kā mežonīga taka,
Un visu laiku jāuzmanās, vai tur nav kāda kaka.
Bet es cīnīšos, mani neviens neapstādinās,*

Un es močīšu, mani neviens neapklusinās!

Un es močīšu, un es močīšu!

Ieraksts sāk raustīties, dzirdami tehniski klikšķi, vairākkārt spalgi iekaucas "saites", turpmākajam virsū stiprs fons, runātāja balss skan kā nekvalitatīva telefona klausulē, dažkārt raustās, zūd. Runātājs ir satraukts, haotisks.

ANDREJS.

Šeit Andrejs Strops. Pēc dažām minūtēm mana atrašanās vieta tiks noteikta, taču pagaidām mani var pārtraukt, vien atslēdzot elektrības padevi puspilsētai. Es esmu radījis šādu iespēju uzrunāt jūs pats, jo tiku noņemts no ētera... Manas reportāžas nav falsificētas, nav viltotas. To pierāda daudzo man adresēto vēstuļu skaits. Tomēr es neesmu apvērsuma organizētājs! ne arī šīs organizācijas vai grupiņas biedrs! Varu apliecināt, ka es nevēlos revolūciju, nekādā formā. Neesmu arī nekad to apgalvojis. Esmu tikai teicis, ka saprotu šos jaunos cilvēkus, viņu vēlmi būt pašiem un brīviem no sabiedrības uzspiestajām normām... Pēc vakardienas reportāžas man piezvanīja viens no puisiem, kuru domas un jautājumus jūs dzirdējāt. Viņš pateica tikai vienu vārdu. *Tagad sāksies!* Divus vārdus. Un vēl man personiski...

(dzirdami attāli trokšņi, dauzīšanās, nerimst arī turpmāk)

... jau drīz šo mikrofonu izslēgs, tāpēc es... vienā vārdā: es negribu apvērsumu, es ļoti labi saprotu, ka mēs dzīvojam sabiedrībā, un ka mums ir tai jāpiemērojas... Bet kā? Lai tomēr nezaudētu... Kāpēc sabiedrībai nav jāpiemērojas mums? Šādas domas es... Nē, es nezinu, kas ir sabiedrība: to es sapratu. Vai tā ir valdība, vai parlaments. Lielveikals? Kas? Varbūt es pats, es, kas strādāju radio un stāstu to, ko manis vēlas dzirdēt?!... Vai es jums stāstu to, ko es pats jums gribu stāstīt? Šie nav naivi jautājumi... Ārdurvis ir jau vaļā, iekšējās durvis esmu aizbarikādējis, bet ir palicis pavisam maz... Mans telefons ir 8202366, 820-23-66...

(trokšņi arvien spēcīgāki)

... vēl pēdējais - es neesmu atstājis uz galda to disku, to, kuru man iedeva pagrabā, kur man nezināmais autors... jums tika atskaņota cita mūzika, tas bija kaut kas cits! Īstais disks ir šeit! Un es centīšos jums uzlikt... Lūdzu, pagrieziet skaļāk savus uztvērējus! Iespējams, kvalitāte nebūs augsta... Un es vēl nezinu, kas ir šo dziesmu autors. pagrieziet skaļāk!.... Vēlreiz es tomēr... es esmu bijis godīgs. Varu to apliecināt! Pagrieziet, lūdzu, skaļāk!... Andrejs Strops. Speciāli *Latvijas radio*.

(dzirdams, ka troksnis un klauvēšanās ir jau pavisam tuvu Andreja atrašanās vietai, tad ēters klakšķ un brakšķ: itin kā kaut kas tiku atslēgts, tad pieslēgts. Atskan mūzika - ļoti sliktā kvalitātē, vārdi tomēr saklausāmi.)

Ieraksts. Dziesma.

Nakts vidū bērns no miega uzlec sēdus ar apziņu, ka ir iekodēts, ka ir ieprogrammēts. Bezkaunīgi rēc. Interesanti, kā viņš tagad visu redz?...

Dziesma apraujas pusvārdā, tad vēl dažas reizes atskan pa vārdam, frāzei. Visbeidzot atskaņotājs, acīmredzami, tiek atvienots. tad vēl neskaidri brīkšķi. Pēc tam ideāls klusums. Klusumā tiek iemiksēta mūzika - viegls, instrumentāls gabals, bez vārdiem, ideālā kvalitātē.

Klusums.

Radio standarta ētera rullītis. Teksts: Un nav nekā jauna šai pasaulē, bet ja būs, jūs par to uzzināsiet! Radio 1 - līderis informācijā.

Studija.

DIKTORS.

Atvainojamies par traucējumiem. Pirms turpinām programmu, nolasīšu radio ģenerāldirektora paziņojumu:

Godājamie klausītāji. Es darīšu visu iespējamo, lai Andrejs Strops nokļūtu ēterā, pie šī mikroфона. Mums taču būs viņam ko pajautāt? Aicināsim viņu uz atklātu sarunu. Bez kropļotām balsīm. Es ceru jau pirmsdien, šajā pašā laikā. Uz sadzirdēšanos!

Tas bija mūsu ģenerāldirektora paziņojums. Turpinām programmu.

5. daļa (pirmdiena)

Mūzika, hip-hop ritms.

Studija.

ATIS LINARDS.

Labdien. Ēterā Atis Linards Lietuvietis.

Mūsu radio vadība, kā zināms, solīja šai laikā tikties tiešraidē ar jauno reportieri Andreju Stropu, kura pagājušās nedēļas reportāžas raisījušas visai plašu sabiedrisko rezonansi. Diemžēl šī apņemšanas nav īstenojama, jo Andreja Stropa atrašanās vieta mums nav zināma. Solījums gan joprojām spēkā, konkrētais ētera laiks atkarīgs tikai no Andreja paša. Ja tu mūs, Andrej, patreiz klausies, lūdzu, atsaucies. Mēs negribētu domāt, ka tava apņēmība izteikt savu viedokli ir zudusi.

Un tomēr - kaut Andreja studijā nav, mēs nevēlamies ignorēt mūsu klausītāju vēstulēs izteikto lūgumu, turpināt aizsākto tēmu. Jā, radio patiešām ir saņēmis visai prāvu gan parastā, gan elektroniskā pasta sūtījumu apjomu. Kādas tad ir jūsu domas, jūsu attieksme pret Andreja Stropa reportāžām? Nolēmām veikt savdabīgu aptauju pilsētas ielās.

Intervijas ielās, montāža.

ATIS LINARDS.

Vai esat dzirdējis par tādu Andreju Stropu no radio?

SIEVIETE (5.1.).

Nē.

=====

ATIS LINARDS.

Vai pazīstat tādu Andreju Stropu no radio?

VĪRIETIS (5.2.).

(krieviski) Neesmu par tādu nekā dzirdējis.

=====

ATIS LINARDS.

Jūs kaut ko zināt par Andreju Stropu no radio?

SIEVIETE (5.3.).

Diemžēl nē.

ATIS LINARDS.

Un jūs?

SIEVIETE (5.4.)

Kas tas tāds ir?

=====

ATIS LINARDS.

Vai esat dzirdējis par tādu Andreju Stropu no radio?

VĪRIEŠI (5.5.,5.6.)

Nē!...Nē.

=====

ATIS LINARDS.

Vai esat dzirdējis par tādu Andreju Stropu no radio?

SIEVIETE (5.7.)

Ļoti maz. Bišči kaut ko esmu, bet neko daudz neesmu
interesējusies...

VĪRIETIS (5.8.).

Tas tas varonis?...

Studija.

ATIS LINARDS.

Es nebūt neesmu tendenciozs. Vēlējos vien jums apliecināt, ka lielākajai daļai manis uzrunāto garāmgājēju Andreja skartā problēma ieķērusies prātos vien kā karsta tenka. Tomēr pievērsīsimies cilvēkiem, kuri bija dzirdējuši viņa reportāžas, un kuriem ir savs personisks viedoklis šai sakarā.

Intervijas - ielas.

ATIS LINARDS.

Esat dzirdējis par Andreju Stropu no radio?

VĪRIETIS (5.9.).

Jā! Jūs arī esat no radio? Ļoti labi! Man visu laiku gribējās piezvanīt par tām muļķībām!

ATIS LINARDS.

Kas tieši ir muļķības?

VĪRIETIS (5.9.).

Nu, tie skūtie platajās biksēs, adītās micēs!

ATIS LINARDS.

Vai varat pateikt kaut ko konkrētāk?

VĪRIETIS (5.9.).

Vajag vai tad? Tāpat taču skaidrs! Viņus visus sēdināt vajag!

ATIS LINARDS.

Par ko tad?

VĪRIETIS (5.9.).

Par muldēšanu! Revolūciju taisīs! Mums ir likums, kas to aizliedz, vai nav? Es, piemēram, nesaprotu, kur mūsu slavenā policija skatās!

ATIS LINARDS.

Šeit nav nozieguma sastāva. Jaunieši apgalvoja tikai to, ka viņi nav brīvi, ka viņiem tiek uzspiests tas dzīvesveids, kas apmierina vairākumu, un par vardarbību tur nebija runa...

VĪRIETIS (5.9.).

Jūs taču negribat, lai es pateiktu kaut ko rupju?!...

=====

ATIS LINARDS.

Ja atceraties, Andrejs Strops formulēja itin kā gaidāmā valsts apvērsuma iemeslu aptuveni tā: *Vai neesam upurējuši indivīda tiesības sabiedrības mērķiem?* Varat to komentēt?

SIEVIETE (5.10.).

Man ļoti patika Andreja reportāžas. Man pašai mazdēls tajā vecumā, un tas Ir tik jauki! Viņam taču Ir kādi 20, vai ne? Vēl tas dzīvesgars, tas naivums. Jaunajiem tādiem ir jābūt! Mūsu jaunatne Ir tik gaiša un jauka! Es *fanoju* par viņiem, tiešām!

ATIS LINARDS.

Vai atbalstāt apvērsumu, ko viņi bija plānojuši?

SIEVIETE (5.10.).

Bet jūsu direktors jau teica, ka tas tā kā nebija pa īstam.

ATIS LINARDS.

Protams. Bet šī tēma tika skarta. Par indivīdu. Vai jums tas šķiet aktuāli? Jo, beigu beigās, revolūcijas izdodas tikai tad, kad augšas vairs nevar, bet apakšas vairs negrib?...

SIEVIETE (5.10.).

Vai Andrejs labi sadzīvo ar savu ģimeni?

ATIS LINARDS.

Māte, tēvs, brālis - pārtikusi ģimene.

SIEVIETE (5.10.).

Viņš ir ieguvis labu izglītību, brīnumaina dzīve priekšā - ko jums vēl vajag?

ATIS LINARDS.

Jūs man jautājat?

SIEVIETE (5.10.).

Paņemsies un pāries!...

Ieraksts. Dziesma.

... Baidos, ka nezinu, kā to savādāk izteikt,

Tāpēc teiksim tā: sistēma (pīkstulis) ej!...

Studija.

ATIS LINARDS.

Jā, šis bija fragments no Andreja Stroņa atskaņotā anonīmā dziedātāja diska. Vai mēs piekrītam šai jaunajai tēzei? Jūsu atbildes:

Ieraksts - uz ielas.

VĪRIETIS (5.11.).

Klausieties, nevajag visur saskatīt kaut kādus noziedzniekus, kaut kādus viltņiekus, kas ar mums manipulē! Jūs, jūs pats uz sevis kaut ko tādu jūtat? Ar jums kāds manipulē?

ATIS LINARDS.

Nē.

VĪRIETIS (5.11.).

Ar mani arī ne! Un lai man parāda vienu dzīvu cilvēku, kurš man var atbildēt kaut ko citu! Nu, kur tad viņi tagad ir? Tie *lisijie* ar pretenzijām. Es dzirdēju tās reportāžas. Par šlipsēm! Lūdzu, piemēram, mums abiem ir vienādas šlipses - esat pamanījis?

ATIS LINARDS.

Tiešām...

VĪRIETIS (5.11.).

Jā, mēs laikam abi esam iepirkušies mēneša beigu akcijā. Bet kāda tam nozīme? Vai tad tāpēc mēs neesam indivīdi? Katrs mēs esam pats par sevi. Vai jūs to neatzīstat? (*smejas*) Mēs varbūt esam vienādi?

=====

ATIS LINARDS.

Vai ar jums manipulē?

VĪRIETIS (5.12.).

Ziniet, es to gribētu gan! Jā, jā! Bet pašam jākuļas, pašam kā nu māki! Lūdzu, pamanipulējiet ar mani! Lūdzu! Kur tad ir tā sistēma? Ū-ū!... es dzirdēju tos raidījumus - bļaut gribējās: apvērsums ir

jātaisa, ir! Tikai, lai ieviestu kaut kādu sistēmu!!! Tādam apvērsumam arī es esmu gatavs! Lai būtu kārtība vienreiz!...

Studija.

ATIS LINARDS.

Aptuveni šādi viedokļi - līdzīgi dzirdētajiem, lasāmi arī jūsu pasta sūtījumos. Šķiet, tie pietiekami skaidri raksturo sabiedrības attieksmi pret apgalvojumiem, kas izskanēja Andreja Stropa pagājušās nedēļas reportāžās.

Tomēr ir vēl kāds strīdus raisošs mūsu direktora apgalvojums, kuru, kā zināms, Andrejs Strops kategoriski noliedz. Radio vadība ir norādījusi uz viltojuma pazīmēm. Iespējams, šis strīds pamatīgi ieilgtu, taču sestdien pie mums ieradās viens no Andreja Stropa reportāžas varoņiem. Nē, tas nebija plaši aprunātās valsts apvērsuma iniciatīvas grupas - nosauksim to tā - dalībnieks. Šis jaunais cilvēks - Kristaps vārdā, bijis tas pats Andreja paziņa, kurš izkārtojis interviju ar *nopietnajiem cilvēkiem* pēdiņās no hip-hop kultūras vides. Arī Kristaps bija attiecīgi tērpies, un viņš bija atnācis ar apgalvojumu, ka patiešām ir palīdzējis Andrejam tikt pie kārotās intervijas.

Intervija.

KRISTAPS.

... viņš negribēja runāt ar tiem, kas jau visiem zināmi, nu un prasīja, vai es nezinu kādu citu. Es pats neuzprasījos. Viņš teica, ka grib labu atzīmi, ka tas būs viņa diplomdarbs vai kaut kas tur tāds. Un, ka viņam vajag kaut ko *karstu*, tā, lai viņu uzreiz pamanītu. Es nezinu, kāpēc viņš prasīja tieši man, bet es zināju dažus džekus... patiesībā, viņš man samaksāja, lai es atrodu kaut ko pilnīgi *karstu*...

ATIS LINARDS.

Jums vajadzēja naudu?

KRISTAPS.

Kam nevajag?! Bet es nezināju neko tādu, ko viņam vajag...

ATIS LINARDS.

Bet tomēr aizvedāt pie kāda? Intervija notika?

KRISTAPS.

Jā, es sarunāju...

Studija.

ATIS LINARDS.

Tātad intervija tomēr ir notikusi. Vai mēs savos slēdzienos būtu kļūdījušies?

Intervija.

ATIS LINARDS.

Tātad Andrejs Strops bija gatavs jums maksāt, lai jūs viņam Izgādātu kaut ko *karstu*, kā jūs sakāt, kaut ko tādu, lai viņš uzreiz kļūtu slavens? Un jūs sarunājāt ar saviem draugiem, lai viņi sadomā kaut ko pilnīgi neiespējamu?

KRISTAPS.

Nē, es tikai teicu, ka viņam vajag...

ATIS LINARDS.

Tā ir jūsu ideja par valsts apvērsumu?

KRISTAPS.

Nē! Es neko neteicu! Es tikai teicu, lai samuld kaut ko!

ATIS LINARDS.

Un jums par to samaksāja?

KRISTAPS.

Es nedomāju, ka viņi... samērā stulbi sanāca, laikam.

ATIS LINARDS.

Un visa tā konspirācija? Ar trijām mašīnām, melniem stikliem?

KRISTAPS.

Mēs ar tramvaju braucām...

Studija.

ATIS LINARDS.

Mēs ar Kristapu arī ar braucām ar tramvaju. Tagad es zinu šīs mistiskās mājas atrašanās vietu, tās izskatu. Pagrabs tiešām ir, tas tiešām ir patumšs - kā Andrejs to aprakstījis. Pagrabā ir dažāda skaņas aparatūra. Patiešām, šķiet, šeit kaut kas top. Četri puisi platās biksēs, tikai viens no viņiem ar skūtu galvu.

Intervija - pagrabs, fonā mūzikas instrumentu skaņas, kā mēģinājumā.

ATIS LINARDS.

Vai atceraties Andreju Stropu?

PUISIS DO.

Viņš neteica, kā viņu sauc.

ATIS LINARDS.

Jūs devāt viņa interviju?

PUISIS DO.

(smejas) Pamuldējām kaut ko...

ATIS LINARDS.

Par apvērsumu, valsts apvērsumu jūs, protams, nekā nezināt?

PUISIS DO.

Par ko?

ATIS LINARDS.

Vai lūdzāt, lai jūsu balsis tiktu kropļotas, laižot ēterā?

PUISIS DO.

Priekš kam?

PUISIS RE.

Mēs jau bijām gaisā? Kad?

Studija.

ATIS LINARDS.

Domāju, ka man vairs nav jākomentē situācija. Visticamāk, šo puīšu stāstītais nav apmierinājis reportieri Andreju Stropu, tas nav bijis pietiekami *karsts*. Lai būtu pavisam drošs, ka nekļūdos, atskaņoju puīšiem dažus fragmentiņus no Andreja reportāžā ievietotajiem mūzikas gabaliem, kuru autors gan nav zināms, taču itin kā ir izteicis viņu dumpīgo sarunas biedru domas un idejas.

Ieraksts. Dziesma.

*Kā var dziesma palīdzēt? Vai dziesmas vēl var izārstēt?
Kā dziesmai jāārstē no nezināmām slimībām, ja kāds jau ir to samaitājis, otrs jau to nošpikojis. Trešais savām muļķa vajadzībām ir to izmantojis. Lai kļūtu populārāks. Daudzu uzmanību piesaistot, viņš ir ar mieru, runāt skaisti, runāt to, kas daudziem liksies pieņemams - tātad bezjēdzīgs, nekāds. Un šajā sistēmā tas ir kā bezgalīgais stāsts...*

Intervija - pagrabs.

PUISIS DO.

Nezinu, kas tas ir.

ATIS LINARDS.

Patīk?

PUISIS DO.

Liriķis baigais!...

ATIS LINARDS.

Vai tas atbilst jūsu ideoloģijai?

PUISIS DO.

(smejas) Nezinu...

ATIS LINARDS.

Hip-hop mūzika, kā zināms, balstās protestā pret modernās pasaules slimībām. Jūs piekrītat?

PUISIS RE.

Jā, protams. Mēs arī...

ATIS LINARDS.

Varat kaut ko mums nospēlēt?

PUISIS DO.

Nezinu...

ATIS LINARDS.

Kādas ir jūsu tēmas?

PUISIS RE.

Varam par AIDS. Tur ir arī par ripām, nu, par narkotikām arī drusku. Akcijā bijām...

ATIS LINARDS.

Tā tad jūsu tēmas ir ar plašu sabiedrisko aktualitāti?

PUISIS DO.

Par ko visi runā, kas visiem interesē...

(tiek skaņoti instrumenti, ieslēgta vēl kāda aparatūra, puiši gatavojas).

Studija.

ATIS LINARDS.

Un vēl. Apliecinu, ka šajā telpā nekāds nevēlams, mistisks fons, kuru Andrejs pat piedēvēja savas itin kā notikušās intervijas varoņu iekšējam spriegumam, nav. Vismaz man izdevās izkļūt no šī pagraba sveikā un ar tīru ierakstu.

Ieraksts. Dziesma.

Es toč gribu, lai pasaule labāka būtu,

Ne rēktu, ne sēktu, ne slīktu, ne pūtu.

Es negribu, lai rāda uz mani ar pirkstu,

Un pats lai es savos mēslos mirktu.

Es esmu tāds pats, tāds pats, tāds pats, kā visi!!!

Mana diena, mana diena, ja, mana diena.

Studija.

ATIS LINARDS.

Atis Linards Lietuvietis, speciāli *Latvijas radio*.

Un atgādinu - Andrej, mēs gaidām tavu zvanu: esam gatavi tikties tiešajā ēterā kaut rīt.

* * *

Studija.

DIKTORS.

Nupat saņēām informāciju, ka Andrejs Strops tiešām ir piezvanījis uz radio un piekritis piedalīties tiešajā ēterā, arī atbildēt uz klausītāju jautājumiem. Klausieties un zvaniet mums rīt šajā pašā laikā.

6. daļa (otrdiena)

Studija.

ATIS LINARDS.

Labdien. Studijā Atis Linards Lietuvietis. Man pretim sēž cilvēks, kuram mūsu klausītāji jau vismaz divas stundas zvana, vēloties uzdot jautājumus. Man pretim sēž jaunais žurnālists Andrejs Strops. Mūsu tiešā ētera telefons tagad ir pieslēgts: 7206323. Lūdzu, zvaniet!

Tiem, kas dzird Andreja Stropa vārdu pirmo reizi, paskaidrošu: pagājušonedēļ mūsu radio ēterā skanēja viņa reportāžu cikls par kādu savdabīgu mūsu sabiedrības daļu - *hip-hop* kultūras pārstāvjiem. Reportāžas guva plašu sabiedrisko rezonansi, jo tajās tika apgalvots, ka valstī tiek gatavots apvērsums. Vēlāk gan izrādījās, ka minētās reportāžas nav tapušas gluži korekti. Un tagad to autors ir šeit. Labdien, Andrej.

ANDREJS.

Labdien.

ATIS LINARDS.

Gribu jūs tāpat informēt, ka Andrejs nav šeit atvests ar varu, viņš pats ir izteicis vēlēšanos šeit būt. Andrej, vai apzinies, ka ļoti daudz cilvēku vēlas ar tevi runāt, uzdot jautājumus?

ANDREJS.

Jā.

ATIS LINARDS.

Atzīšos: arī es gaidīju šo sastapšanos ar nepacietību. Kaut arī mēs ar Andreju - atklāšu kādu noslēpumu - esam kursa biedri, pēc šīm intervijām arī es paskatījos uz tevi citām acīm. Arī mani interesē, vai taviem apgalvojumiem ir segums, vai arī tu esi vienkāršs frāžu cilvēciņš. Bet slavens esi kļuvis - to noliegt nevar! Kādā no

raidījumiem tu iedevi klausītājiem savu telefona numuru un elektroniskā pasta adresi - vai ir daudz zvanītāju, rakstītāju?

ANDREJS.

Jā.

ATIS LINARDS.

Droši vien nemaz nespēj visiem un katram atsevišķi atbildēt. Tādēļ, kā teici pirms ētera, esi ieradies šeit. Bet pirms dot vārdu klausītājiem, daži precizējoši jautājumi. Ekspertīze noteica, ka reportāžās esi izmantojis pats savu balsi, vien izmainot to, tādejādi, kā noprotams, vēloties aktualizēt problēmu, kura interesē tevi pašu: indivīda un sabiedrības attiecības. Vai tu tā rīkojies tāpēc, ka reālajā dzīvē šādiem uztraukumiem nav seguma?

ANDREJS.

Nezinu... laikam sabiedrība meklē harmoniju, kopsaucēju, jā...

ATIS LINARDS.

To tiešām apliecināja puisi, kurus tu itin kā bijī intervējis - neatkarīgi no bikšu platuma, mūsu mērķi ir līdzīgi: sabiedrības harmonija, kā teici. Varbūt tu pieļauj, ka uz puisiem ir bijis izdarīts kāds spiediens, lai viņi noliegtu, ka runājuši ar tevi?

ANDREJS.

Nē, droši vien...

ATIS LINARDS.

Vai tu joprojām apgalvo, ka arī tava visai dramatiskā nokļūšana intervijas vietā - melni auto ar aptumšotiem logiem - ir reāli notikusi?

ANDREJS.

Nē.

ATIS LINARDS.

Tu tā rīkojies, lai tev tiktu pievērsta lielāka uzmanība?

ANDREJS.

Es gribēju pievērst uzmanību problēmai...

ATIS LINARDS.

Un spīdoši kļuvi slavens! Arī drošības struktūru darbinieki, kuri tev itin kā tevi izsekoja pēc reportāžu iziešanas ēterā bija visai efektīgi! Vai vari mums šeit apgalvot, ka tevi neviens neizseko? Vai arī gribi pierādīt pretējo?

ANDREJS.

Nē.

ATIS LINARDS.

Lūdzu, pirmais zvans! Hallo!

VĪRIETIS (6.1.).

Kāpēc viņam te vēl jārunā?! Mēs jau visu dzirdējām! Viss skaidrs!

ATIS LINARDS.

Mēs jau paskaidrojām, kāpēc! Varam to atkārtot: lielu sabiedrības rezonansi ieguvusi problēma, kuras, iespējams, nemaz nav - vai indivīds liekams augstāk par sabiedrību? Un mēs uzskatām, ka vēlreiz, un pēdējoreiz visticamāk, mums ir par to jārunā šīs pašas harmoniskās sabiedrības vārdā. Lūdzu, konkrēti jautājumi Andrejam Stropam. Hallo, lūdzu!...

SIEVIETE (6.2.).

Labdien, man jums ir divi jautājumi. Pirmkārt, vai apvērsums patiešām būs? Un vai esat kontaktējies vēlreiz ar tā organizatoriem? Paldies.

ATIS LINARDS.

Man jāatgādina, ka Andrejs diemžēl nevarēja pierādīt, ka reportāžās neskan viņa paša balss. Tātad jūs runājat par to, kā nav un nemaz nevar būt. Andrej, tev ir ko piebilst?

ANDREJS.

Nē.

ATIS LINARDS.

Tu taču esi godīgs, vai ne? Vismaz tagad.

ANDREJS.

Jā...

ATIS LINARDS.

Hallo, lūdzu!

SIEVIETE (6.3.).

Andrej, labdien. Sakiet, lūdzu, vai jūs neuzskatāt, ka žurnālistam jābūt neitrālākam vērotājam? Jūs taču nesāksit tāpat pārdzīvot katru savu nākošo reportāžu! Piemēram, par nemēslotiem laukiem vai, teiksim, nefīrītām ietvēm?... Hallo, jūs dzirdat mani, Andrej?

ANDREJS.

Jā, esmu kļūdījies...

ATIS LINARDS.

Labs jautājums! Es gribu papildināt Andreju - viņam ir piedāvāta vieta mūsu radio, un Andrejs ir to pieņēmis. Jūs varēsiet pārliecināties par šo reportāžu mācību paši jau visai drīz. Hallo, lūdzu runājiet!...

SIEVIETE (6.4.).

Tas nebūs jautājums, bet neizslēdziet, lūdzu. Es ļoti atbalstu šito izrunāšanos, un gribu pateikt arī savas domas. Un, kā dzirdu, Andrejam tās tiešām tagad varētu būt noderīgas. Andrej, šī nav un nevar būt jūsu privātā reportāža viena vienīga iemesla dēļ - šis ir sabiedrības medijs. Mūsu visu. Un mūs interesē mūsu kopējās aktualitātes. Un, ja mēs katrs atsevišķi nerēķināsimies ar sabiedrību, nu cik tad tālu tiksim? Tagad taču jūs beidzot saprotat, vai ne? Un paskatieties, kā ļaudīm to vajag! Cik daudz skaistos pasākumos mēs piedalāmies kā mazas skrūvītes, muturīši, ķīlīši! Un kāpēc gan ne?! Pamēģiniet kādreiz arī pats! Tas ir īpašs gandarījums.

ATIS LINARDS.

Labs ieteikums! Vēl viens zvans! No taviem *faniem*, Andrej!

SIEVIETE (6.5.).

Hallo, Andrej!... Andrej, es mīlu tevi! Tiešām, tiešām!...

(negaidīti meitene otrā klausules galā apsmejas, dzirdams, ka viņai apkārt ir bariņš spurdzošu jauniešu. Klausule tiek nomesta.)

ATIS LINARDS.

Vienalga jauki, vai ne?... Lūdzu, zvans! Hallo!

VĪRIETIS (6.6.).

Klausies, nu negribi tu ietekmēties, neietekmējies! Nu, kāda problēma?! Neietekmējies, nepadodies. Negribi, nedari. Un ļauj citiem darīt, kā viņiem patīk. Es, piemēram, no sabiedrības nemaz neietekmējos. Arī tad, ja nopērku akcijā tādu pašu šlipsi, kāda tev ir kaklā. Nespēj būt tik stiprs? Nu, ko tad es tur varu darīt?...

ATIS LINARDS.

Man liekas, mums ir nākošā zvanītāja jautājums.

VĪRIETIS (6.6.).

Man arī ir jautājums! Kad tavi slavenie draugi izdarīs to apvērsumu, un jūs būsit tikuši vaļā no tās pašas sistēmas, ko tas jūsu anonīmais dziedātājs sūta uz vienu vietu, kādu tad sistēmu jūs vietā liksiet?

ATIS LINARDS.

Mēs jau noskaidrojām, ka nav nekādu apvērsumu, nav mistisku draugu! Viss ir labi!...

VĪRIETIS (6.6.).

Tā tad būs tāda sistēma, kur sabiedrība rēķinās ar indivīdu? Līdz kādai pakāpei? Un kurš to sistēmu noteiks?...

ATIS LINARDS.

Tiešām! Paldies Dievam, ka valsts apvērsums bija vien izgudrots, vai ne? Lūdzu, zvans.

SIEVIETE (6.7.).

Es arī aizstāvu Andreju! Neslēdziet laukā!

ATIS LINARDS.

Kāpēc, lai es slēgtu laukā? Mūs pat ļoti interesē cilvēks, kurš aizstāv melošanu.

SIEVIETE (6.7.).

Labi, viņš sameloja. Bet viņš negribēja, nu, lai slikti būtu! Tas bija godīgi!

ATIS LINARDS.

Meli godīgi?

SIEVIETE (6.7.).

Tu esi tikpat vecs kā Andrejs?

ATIS LINARDS.

Esam pārgājuši uz *tu*? Jā, *tu*, esmu tāds pats *džeks*, tieši tāds pats. Viss ir *čikeniekā*! Un es neesmu no tiem, kam riebjas smaidošas sejas un gaišas dziesmas. Jo domāju, ka tās palīdz mums visiem... Hallo, nenolieciet taču klausuli! Hallo, mums vēl ir dažas minūtes!... Varbūt Andrej, tu pats vēlies kaut ko teikt? Lūdzu!... Andrej, tev vārds!...

ANDREJS.

Jā, es gribēju teikt...

ATIS LINARDS.

Tu esi sev to uzrakstījis, lūdzu, nolasi. Lūdzu, lūdzu, Andrej, lasi...

ANDREJS.

(*lasa*) Labdien, es apzinos, ka mana rīcība ir bijusi...

ATIS LINARDS.

Hallo, vēl kāds zvans studijā.

VĪRIETIS (6.8.).

Tas apvērsums būs?! Kur var pierakstīties?... (*zvans pārtrūkst*).

ATIS LINARDS.

Lūdzu, Andrej.

ANDREJS.

(*lasa*) Labdien, es apzinos, ka mana rīcība ir bijusi...

ATIS LINARDS.

... nekorekta... Andrejs ir uztraucies. Mēs viņam to piedosim?

Hallo!...

(*telefonā skan vien mūzika - dziesma.*)

Nakts vidū bērns no miega uzlec sēdus ar apziņu, ka ir iekodēts, ka ir ieprogrammēts. Bezkaunīgi rēc. Interesanti, kā viņš tagad visu redz?...

(*Dziesma tiek pārtraukta pusvārdā*).

ATIS LINARDS.

Jā, Andrej, es aizmirsu pajautāt: vai esi beidzot uzzinājis šī *repera*, vai *hiphopista* - kā pareizi? - vārdu? Kā redzam, šis ieraksts kaut kur eksistē vairākos eksemplāros. Hallo, runājiet, lūdzu!...

ZVANĪTĀJS X.

(*Andreja balss*) Gribu atbildēt uz jautājumu - apvērsums būs, mēs nekur neesam pazuduši. Hallo, jūs dzirdat mani? (*zvans tiek atslēgts*).

ATIS LINARDS.

... Es atvainojos. Esmu spiests informēt: kaut arī mēs tik tiešām tikko laikam dzirdējām Andreja Stropa balsi, viņš šajā laikā klusēja. Andrejs sēž man pretim... Cienījamie klausītāji, mūsu tiešā ētera telefons tiek izslēgts. Paldies, ka bijāt kopā ar mums, ar Andreju Stropu un mani...

ZVANĪTĀJS X.

Apvērsums ir pavisam tuvu, un ikvienam būs iespēja tajā iesaistīties...

ATIS LINARDS.

Atvainojiet, kaut kas ar mūsu pulti... Andrej, kāds ir ierakstījis tavu balsi. Tāds joks?... Andrej...

ZVANĪTĀJS X.

Nē, tas nav ieraksts. Iespējams, mums ir līdzīgas balsis. Varbūt tāpēc, ka mēs domājam līdzīgi. Par sabiedrību - kā jūs sakāt, par mums, par jums.

ATIS LINARDS.

Paldies, es neesmu lūdzis domāt par mani. Lūdzu, nolieciet klausuli!... Mūsu sakari ir bojāti, cienījamie klausītāji, es atvainojos!... Lai jums laba šī diena, uz redzēšanos!... (*sānis*) Andrej, aizej, noskaidro!...

ZVANĪTĀJS X.

Mēs tikai domājam par jums. Mēs ar jums nerīkojamies.

ATIS LINARDS.

Ar mani?! Ar mani neviens nerīkojas, nemaz nevar rīkoties!

Andrej!...

ATIS LINARDS.

Lūdzu, atslēdziet pulti!!! Hallo! Kas tur noteik?!...

(dzirdams, ka tiek nomestas austiņas, rosība, veras studijas durvis, steidzīgi soļi, tad sprakšķi, klakšķi)

ZVANĪTĀJS X.

Apvērsuma sākumu jūs nenokavēsīt. Tikai jūs katrs pats esat tiesīgs sev atzīties, vai spējat dzīvot paši, vai arī jūs... *(zvans tiek atslēgts, pīkst nepārtraukts signāls)*

ANDREJS.

Es... es... intervijas bija patiesas, tās bija patiesas... es esmu Andrejs Strops. Speciāli *Latvijas radio*. Speciāli Latvijai.

* * *

DIKTORS.

Ja es neredzētu savām acīm, ka šie cilvēki studijā patiešām bija, es, tāpat kā jūs, iespējams, nodomātu, ka tas ir bijis *Radioteātra* uzvedums. Visai dramatiski. Varu gan jūs informēt, ka mūsu skaņu tehniķis Imants Andreja Stroņa anonīmo dziesmu autora vārdu zina - tas ir noteiktās aprindās pazīstamā *repera* Gustavo disks "*Beidzot!*".

Mēs turpinām programmu...